

K2

23 MENOT Oulujoen kirkossa kehitysvammaisten kirkkopyhä

27 LUKIJALTA Maanteiden kunnollinen valaistus estäisi hirvikolareita

28 PATERI Kaukosuhde voi onnistua

Nukke-teatterin kerma Ouluun?

Kansainvälisen Uniman pääsihteeri Jacques Trudeau kehuu kaupunkia sopivaksi vuoden 2016 maailmankongressille ja festivaalille

Eeva Kauppinen Kaleva
OULU Oulu tavoittelee Uniman maailmankongressia vuodeksi 2016.

Joka neljäs vuosi järjestettävä nukke-teatteriväen maailmankongressi ja festivaali toisivat kaupunkiin 120-200 kansainvälisen nukke-teatterijärjestön Uniman virallista edustajaa ja pyöreästi sata nukke-teatteriryhmää.

Festivaalin koko riippuu paikallisesta järjestäjästä. Seuraava maailmankongressi pidetään Chengdussa Kiinassa 28.5.-4.6.2012. Silloin ouluilaisten pitää olla valmiina esittelemään kaupungin mahdollisuudet ottaa vuoden 2016 maailmankongressi järjestettäväkseen.

Oulun kanssa kilpailevat Jekaterinburg Venäjältä ja San Sebastian Baskimaan itsehallintoalueelta Pohjois-Espanjasta.

Vielä koskaan maailmankongressia ei ole pidetty Pohjoisissa.

Diiva valloitti

Eeva Kauppinen Kaleva
OULU Sofie Krogin nukke-teatteri on valloittanut oululaisten sydämet. Vuosi sitten Oulussa nähtiin ryhmän *The House* ja tällä kertaa vanhempi tuotanto, *Diiva*.

Tanskalainen, Espanjassa asuva ja työskentelevä Krog määrittelee itsensä "yhden naisen taiteelliseksi armeijaksi".

Krog aloitti nukke-teatterin ihan tyhjistä, ilman koulutusta ja tietämättä lajista juuri mitään.

"Tein Diiva-show'n ihan yksin. Sitten tapasin mieheni Davidin, joka on koko ikänsä rakentanut teatterilavasteita. The Housen teimme yhdessä."

Diivalla on todellinen esikuva: Yma Sumac (1922-2008), perulaissyntyinen sopraano, jolla on mausteikas ääni ja yli neljän oktaavin ääniala.

Sumac edusti exotica-musiikkityyliä, mikä näkyy myös nukke-kehämissä. Diivalla on sorokka-tyyppinen päähine ja etelän hedelmiä ohimillaan.

Diiva-esitys on neljän vuoden kehityksen tulos. Punaissessa pyöreässä teatteriteltassa Sofie Krog juoksuuttaa kolmea tarinaa rinnan: hullu professori haluaa tulla täydelliseksi ihmiseksi, Diiva jalostaa taidettaan ja Diivan palvelija omistaa diivansa.

Krog yhdistää huumoria ja jännitystä. Esityksen varastaa professorin alainen, pupua muistuttava hurmuri Eddie.

Tähtivierailijalla on jo uusi esitys tekeillä. Krog paljastaa, että se sijoittuu sirkukseen. Nimi *Fu-nestus* viittaa myös kuolemaan.

Sofie Krogin Diiva-esityksen laulajattaren esikuva on perulaissyntyinen sopraano Yma Sumac.

Unima edistää nukke-teatteria

Maailman nukke-teatteriväen yhteistyöjärjestö Union Internationale de la Marionnette perustettiin Prahas 1929.

Järjestöön kuuluu tuhansia nukke-teatteritaiteilijoita yli 90 maasta kaikkialta viideltä mantereelta.

Kansainvälisen Uniman päämaja sijaitsee Ranskassa Charleville-Mézièresin kaupungissa.

Unima on Unescon suojelukessa.

Maailmankongressi järjestetään joka neljäs vuosi. Viimeisin pidettiin Australian Perthissä 2008 ja seuraava Chengdussa Kiinassa 2012.

Suomen Unima ry perustettiin 1984. Jäsenistöön kuuluu noin 200 nukke-teatterin ammattilaista, harrastajaa, opiskelijaa ja tukijaa.

Toimisto Oulussa kulttuurikeskus Valveen tiloissa. Yhdistyksen järjestösihteerinä toimii Johanna Uusiranta.

aikana. Syitä on monia.

"Vanhoja mestareita ei enää ole. Nuket ovat tulleet esiin mustasta laatikosta. Talouden kiristyessä isoja ryhmiä löytyy yhä vähemmän. Myös uusi elektroninen media muuttaa teatteria."

Videot ja kamerat ovat tulleet myös nukke-teatteriin. Nukke-teatterin integroidaan tanssia, klovneriaa ja uutta sirkusta.

Perinteiset nuket ovat 80-luvulta lähtien tehneet tilaa trendikkäälle esinetähterille.

"Kulutussyteiskunnassa esi-

neet ovat meille hyvin tärkeitä. Tosin esineet eivät ole yhtä sofistikoituja, henkeviä, kuin huolella valmistetut nuket. Esineteatterissa piilee myös ansa: voi luulla, että sen tekeminen on helppoa tuosta vaan."

Trudeau perätkin näyttelemisen, ryhmittelyn ja dramaturgian taitoja.

"Teatteri ei saa tuntua pinnalliselta. Katsojan pitää pystyä samastumaan ja saamaan elämyksiä."

Nukke-teatterikoulujen määrä maailmalla on lisääntynyt hui-

Uniman pääsihteeri Jacques Trudeau on tutustumassa Ouluun.

oita, nukkeja ja tanssia.

Schönbeinin sooloesitys La Vieille et la Bête (*Vanhus ja Peto*) on FigureTheaterForum-festivaalin ohjelmassa Münchenissä tänä viikonloppuna.

Pääsihteeri on itsekkin monipuolinen nukke-teatterimies. Kana-dassa hän oli perustamassa nukke-teatteria aikuisille. Ryhmän nimi Théâtre Sans Fil tarkoittaa teatteria ilman lankoja. Teatteri käyttää ihmisen kokoisia jättinukkeja.

"Saimme Tolkienin suvulta oikeudet ja teimme kaksi nukke-teatteriverkostoa: *Bilbo - hobitti* 1979 ja *Taru sormusten herrasta* 1985. Olemme esittäneet niitä kuudella eri kielellä ympäri maailmaa. Hobittia on esitetty yli 1200 kertaa", Trudeau kertoo.

Lisäksi Trudeau toimii taiteellisenä johtajana TOT-festivaalilla (Festival de Titelles i Teatre d'Objectes) Barcelonassa Espanjassa.

Pääsihteeri Jacques Trudeau vieraili Oulussa Kesäaika päättyi -nukke-teatterifestivaalilla.

Suvi Mannosen
naishahmot elävät
kirjojen kansissa

Sivu 22

Kotistudiossa

Anna-Kaisa Hermunen
kulttuuri@kaleva.fi

Katri Helena on uusinut tähteytensä

Siinä hän istuu studion sohvilla ja säteilee kuin tuhannet taivaan tähdet. **Katri Helena** Kalaoja, entinen Panu Rajalan vaimo. Vuosikymmenien myötä hän on istunut sadoissa studiotooleissa ja tilitänyt elämänsä. Ura on kohta kestänyt 50 vuotta.

Te katsojat varmaan tiedätte, mikä on antanut uutta tulta ja virtaa suomalaisen supertähteen. Keski-ikäinen nainen ei pysty kyllä olemaan säteilevämpi kuin Katri Helena nyt on.

Toissa perjantaina MTV3:n *Korkojen kera* oli saanut vieraakseen tämän suomalaisen viihde-elämän kruunatun kuningattaren. Pari viime vuotta ovat uusineet tähden: Levy-yhtiön, managerin ja tuottajan vaihto ovat luoneet aivan uudenlaisen Katri Helenan.

Useimmiten jos me keski-ikäiset naiset säteilemme arjesta poikkeavaa säteilyä, niin takana on mies. Katri Helena sanoo nyt saaneensa kalakaverin. Mies on levytuottaja ja manageri **Tommi Liimatainen** 33-vuotias nuori mies.

Jos Katri Helena olisi mies ja Tommi nainen, ei mitään vaahtoamista tästä suhteesta pidettäisi. Mutta niin se vaan on, että Katri Helenan 66 vuoden ikä antaa oman mausteensa suhteeseen.

Korkojen kera -ohjelman juontajat **Jenny Pääskysaari** ja **Vappu Pimiä** pääsivätkin kyselymään Katri Helenalta herkullisia. Vastaukset saivat viihdejuontajat häkeltymään. Katri Helena sanoi, että jos uutta levyä myydään 100 000 se voisi tietää kihlausta.

Katri Helena totei tietävän näköisenä, että Tommi on tavallaan hänen orjansa

"Jos Katri Helena olisi mies ja Tommi Liimatainen nainen, ei mitään vaahtoamista tästä suhteesta pidettäisi."

Onnen tunteet todella puukevat kypsään ikään ehtinyttä tähteä. Tässä vaiheessa on kyllä kerrottava, että minusta 63-vuotiaasta 33 vuoden ikäero olisi liikaa. Kolme vuotta nuorempi tuntuisi sopivalta.

Ymmärsin Katri Helenan tunteet kuunnellessani yöradiota viime keskiviikon vastaisena yönä. Katri Helena lauloi syvältä hehkuvalla äänellä kappaleen uudella levyllään. Tässä pari lausetta: "Jos mereltä tuut, ovi on avoinna. Kun palaat kotiin, täällä voit levätä. Täällä on se, mitä puuttuu. Rannoilla hehkuvat hiillokset. Pelko on, jos käännyt pois." Ei mahda mitään olen täysin vaikuttunut.

Katri Helenan pitkällä uralla yksikään rakkauslaulu ei ole kurottanut nyt kuulemaani. Laulua kuunnellessani ajattelin, mikä oikeus meillä on arvostella rakkautta, vaikka se kasvaa tavallisesta poikkeavassa muodossa.

Rakkautta on niin harvinaisen asia, että kun sen tunnet tai tunnistat vaieten, katso tai tartu käteen, jos se joskus sinulle ohjennetaan.

Taikalamppu syttyy Turun marraskuussa

TAPAHTUMIA Turun kulttuuripääkaupungivuoden marraskuun ohjelmassa on esillä lastenkulttuuria, uutta draamaa naapurimaista sekä suuren luokan oopperaa.

Vuoden suurin lastenkulttuurin kokonaisuus **Taikalampun sytytys** tarjoo Turun kouluille ja päiväkodeille toimintaa kansainvälisen taiteilijaryhmän johdolla 15.-20. marraskuuta.

Turun pääkirjastossa vietetään kaamosviikonloppua 11.-12.11. Esiintymässä ovat muun muassa Magenta Skycode -yhtye sekä runoilija Caj Westerberg.

Itämeren alueen uutta teatteria nähdään *New Baltic Drama* -festivaalilla 9.-19. marraskuuta.

Historiallinen ooppera *Eerik XIV* saa kantaesityksensä tapahtumakeskus Logomon uudessa suursalissa 22.11. Teoksen on säveltänyt **Mikko Heiniö** ja kirjoittanut **Juha Siltanen**. (STT, Kaleva)

Esikoiskirjailija Teuvo Nisonius on Teppo Sillantaus

KIRJALLISUUS Kustannusyhtiö Tammi on paljastanut mystisen esikoiskirjailijansa oikean nimen. **Axel Tulikiven traagillinen elämä** -romaanin tekijäksi ilmoitettu kouluneuvos Teuvo Nisonius on oikeasti **Teppo Sillantaus**. Hänet tunnetaan *Naisen kanssa* -sarjakuvan käsikirjoittajana ja *Helsingin Sanomien* kuukausiliitteen toimitussihteerinä. (STT)

Katja Ketun Kätilöä myydään maailmalle

KIRJALLISUUS Katja Ketun romaanin *Kätilö* (WSOY) käännösoikeudet on myyty jo kahdeksaan maahan. Oikeudet on ostettu Ranskaan, Saksaan, Italiaan, Espanjaan, Hollantiin, Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan.

Kätilön teemana on vankileirien ja saksalaisottilaiden morsiamiksi ajautuneiden naisten Suomi. (STT)

Tanskalais-espanjalainen Sofie Krog Teatteri rakentaa jännittäviä teatterillisiä maailmoja. Oopperatalon alakerrassa asustaa hullu professori, joka kehittää ihme-eliksiiriä tekemään hänestä täydellisen ihmisen. Taiteilija on näperrellyt kekseliäästi kierrätysmateriaalista professorin koelaboratorioin.